

יחוס יפתח (פרק י"א)

(יא:א) וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶן אִשָּׁה זֹנָה וַיּוֹלֵד גִּלְעָד אֶת יַפְתָּח :
 (ב) וַתֵּלֶד אִשָּׁת גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְּנֵי הָאִשָּׁה וַיִּגְרְשׁוּ אֶת יַפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא תִנְחַל בְּבֵית אָבִינוּ
 כִּי בֶן אִשָּׁה אַחֲרַת אֲתָה :

נוטה ממה שראוי להנשא לאחד ממשפחתה כדי שלא תסוב נחלה ממטה למטה והנה נשא גלעד אשה אחרת משבטו והיו לו בנים ממנה ובני האשה ההיא סבבו על יד זקני גלעד שלא ינחל יפתח עמהם בבית אביהם והיה זה עול כי היה ראוי שירש עמהם :

6. רש"י דברים פרק כא (על יפת תואר) ולקחת לך לאשה - לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. שאם אין הקב"ה מתירה ישאנה באיסור. אבל אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריו (פסוק טו) כי תהיין לאיש וגוי' וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכך נסמכו פרשיות הללו :

1. מצודת דוד :

בן אשה אחרת - חסו על כבוד אביהם ולא זכרו שם זונה :

2. ר' ישעיה מטראני :

כי בן אשה אחרת אתה - פירוש : בן זונה אתה, ושמה זינתה ונתעברה מאחר ואינך בן אבינו.

3. רד"ק :

בן אשה זונה - בן פלגש גלעד היה ונקראת זונה לפי שאינה עם בעלה בכתובה וקדושין והיא כמו הזונה ואף על פי שהיא מיוחדת לו...

ולפירושינו יהיה פי' לא תנחל לפי שהיה בן פלגש וזהו בן אשה אחרת לפי' היו אומרים שלא ינחל עמהם ושלא כדין היו מגרשין אותו כי בן הפלגש יורש כמו שאמרו רז"ל מי שיש לו בן מכל מקום בנו הוא לכל דבר חוץ ממי שיש לו מן השפחה ואמרו לכל דבר למאי הלכתא לירשו וליטמא לו וכן אמר להם יפתח ותגרשוני מבית אבי כלומר עשיתם עמדי שלא כדין :

4. רד"ק שופטים יא

...ובתרגום של תוספתא דא היא נימוסא הות בישראל מלקדמין דלא מיסתחרא אחסנתא משבטא לשבטא ובכן לא הוה יכיל גברא למיסב איתתא דלא משבטא וכד הות איתתא דרחמא גברא דלא משבטהא הות נפקא מבי נשא בלא אחסנתא והוה אנשי קרון לה פונדקיתא דרחימת גברא דלא משבטהא וכן הוה ליה לאימיה דיפתח

5. רלב"ג :

ויקם ה' וגו' - והנה ספר כי יפתח היה בן אשה זונה ופי' בו שכבר היה בן אשה שהיתה משבט אחר ולפי שלא נשאת לאחד מבני השבט קראה זונה להיותה